

MEMORANDUM OF UNDERSTANDING
W SPRAWIE WDRAŻANIA MECHANIZMU FINANSOWEGO EOG
NA LATA 2014-2021

pomiędzy

ISLANDIĄ,
KSIĘSTWEM LIECHTENSTEINU,
KRÓLESTWEM NORWEGII,
zwanymi dalej „Państwami-Darczyńcami”

a

RZECZĄPOSPOLITĄ POLSKĄ,
zwaną dalej „Państwem-Beneficjentem”

zwanymi dalej łącznie „Stronami”,

ZWAŻYWSZY, że Protokół 38c do Umowy o EOG, włączony do Umowy o EOG za pośrednictwem Umowy pomiędzy Unią Europejską, Islandią, Księstwem Liechtensteinu oraz Królestwem Norwegii w sprawie Mechanizmu Finansowego EOG na lata 2014-2021 ustanawia mechanizm finansowy (zwany dalej „Mechanizmem Finansowym EOG 2014-2021”), poprzez który Państwa-Darczyńcy przyczyniać się będą do zmniejszania różnic gospodarczych i społecznych w obrębie Europejskiego Obszaru Gospodarczego;

ZWAŻYWSZY, że Mechanizm Finansowy EOG 2014-2021 ma na celu umocnić stosunki pomiędzy Państwami-Darczyńcami a Państwem-Beneficjentem, ku obopólnej korzyści ich mieszkańców;

ZWAŻYWSZY, że decyzją Stałego Komitetu Państw EFTA Nr 2/2016/SC z 2 czerwca 2016 r. Państwa-Darczyńcy upoważniły Komitet Mechanizmu Finansowego EOG, ustanowiony na podstawie decyzji Stałego Komitetu Państw EFTA Nr 4/2004/SC z dnia 3 czerwca 2004 r., do zarządzania Mechanizmem Finansowym EOG 2014-2021;

ZWAŻYWSZY, że wzmocniona współpraca pomiędzy Państwami-Darczyńcami a Państwem-Beneficjentem będzie przyczyniać się do zapewnienia stabilnej, spokojnej i dostatniej Europy, opartej na dobrym rządzeniu, instytucjach demokratycznych, praworządności, poszanowaniu praw człowieka i zrównoważonym rozwoju;

ZWAŻYWSZY, że Strony zgodziły się na ustanowienie ram współpracy w celu zapewnienia skutecznego wdrażania Mechanizmu Finansowego EOG 2014-2021;

UZGODNIŁY, co następuje:

Artykuł 1

Cele

1. Główne cele Mechanizmu Finansowego EOG 2014-2021 obejmują przyczynianie się do zmniejszania różnic ekonomicznych i społecznych w obrębie Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz wzmacnianie stosunków dwustronnych pomiędzy Państwami-Darczyńcami a Państwami-Beneficjentami poprzez przyznawanie pomocy finansowej w obszarach priorytetowych wymienionych w ust. 2. W związku z tym Strony niniejszego Memorandum of Understanding dołożą starań, aby wyłonić do finansowania takie programy, które przyczynią się do osiągnięcia tych celów.

2. Pomoc finansowa jest dostępna w następujących obszarach priorytetowych:

- (a) Innowacje, badania, edukacja i konkurencyjność;
- (b) Włączenie społeczne, zatrudnienie młodzieży i ograniczanie ubóstwa;
- (c) Środowisko naturalne, energia, zmiany klimatu i gospodarka niskoemisyjna;
- (d) Kultura, społeczeństwo obywatelskie, dobre zarządzanie, podstawowe prawa i wolności; oraz
- (e) Wymiar sprawiedliwości i sprawy wewnętrzne.

Artykuł 2

Ramy prawne

Niniejsze Memorandum of Understanding jest stosowane łącznie z następującymi dokumentami, które razem z niniejszym Memorandum of Understanding stanowią ramy prawne dla Mechanizmu Finansowego EOG 2014-2021:

- (a) Protokołem 38c do Umowy o EOG dotyczącym Mechanizmu Finansowego EOG 2014-2021;

- (b) Regulacjami w sprawie wdrażania Mechanizmu Finansowego EOG 2014-2021 (zwanymi dalej „Regulacjami”) wydanymi przez Państwa-Darczyńców zgodnie z art. 10 ust. 5 Protokołu 38c;
- (c) umowami w sprawie programu, które będą zawierane dla każdego programu, oraz
- (d) wszelkimi wytycznymi przyjętymi przez Komitet Mechanizmu Finansowego zgodnie z Regulacjami.

Artykuł 3

Ramy finansowe

1. Zgodnie z art. 2 ust. 1 Protokołu 38c, łączna kwota wsparcia finansowego wynosi 1 548,1 milionów euro, w rocznych transzach w wysokości 221,16 milionów euro w okresie od 1 maja 2014 r. do 30 kwietnia 2021 r. włącznie.
2. Zgodnie z art. 6 Protokołu 38c, w okresie o którym mowa w ust. 1, Państwu-Beneficjentowi udostępniona zostanie łączna kwota 397 800 000 euro.
3. Zgodnie z art. 3 ust. 2 lit. b Protokołu 38c, 10% łącznej kwoty, o której mowa w ust. 2, wyodrębnia się na funduszu na rzecz wspierania społeczeństwa obywatelskiego.
4. Zgodnie z art. 10 ust. 4 Protokołu 38c oraz art. 1.9 Regulacji, koszty zarządzania Państw-Darczyńców pokryte będą z łącznej kwoty przedstawionej powyżej. Dalsze postanowienia w tym zakresie zostały określone w Regulacjach. Kwota netto alokacji, która zostanie przyznana Państwu-Beneficjentowi wynosi 367 965 000 euro.

Artykuł 4

Zakres funkcji i obowiązków

1. Państwa-Darczyńcy udostępnią środki finansowe na programy kwalifikujące się do wsparcia zaproponowane przez Państwo-Beneficjenta i zatwierdzone przez KMF w ramach obszarów priorytetowych wymienionych w art. 3 ust. 1 Protokołu 38c oraz obszarów programowych określonych w Załączniku do Protokołu 38c. Państwa-Darczyńcy i Państwo-Beneficjent współpracują przy przygotowaniu koncepcji programu, określającej zakres i planowane rezultaty każdego programu.
2. Państwo-Beneficjent zapewni pełne współfinansowanie programów, które otrzymują wsparcie w ramach Mechanizmu Finansowego EOG 2014-2021 zgodnie z Załącznikiem B i umowami w sprawie programu.
3. KMF zarządza Mechanizmem Finansowym EOG 2014-2021 i podejmuje decyzje o przyznaniu pomocy finansowej na rzecz programów zgodnie z Regulacjami.
4. KMF jest wspierany przez Biuro Mechanizmów Finansowych (zwane dalej „BMF”). BMF będzie odpowiedzialne za bieżące działania podejmowane w ramach Mechanizmu Finansowego EOG 2014-2021 oraz pełni rolę punktu kontaktowego.

Artykuł 5

Wyznaczenie instytucji odpowiedzialnych

Państwo-Beneficjent upoważnia Krajowy Punkt Kontaktowy do działania w jego imieniu. Krajowy Punkt Kontaktowy ponosi całkowitą odpowiedzialność za osiągnięcie celów wyznaczonych dla Mechanizmu Finansowego EOG 2014-2021 oraz za realizację Mechanizmu Finansowego EOG 2014-

2021 w Państwie-Beneficjencie zgodnie z Regulacjami. W Załączniku A wskazano, zgodnie z art. 5.2 Regulacji, instytucje pełniące funkcje Krajowego Punktu Kontaktowego, Instytucji Certyfikującej, Instytucji Audytu oraz Instytucji ds. Nieprawidłowości.

Artykuł 6

Wieloletnie ramy programowe

1. Zgodnie z art. 2.5 Regulacji Strony uzgodniły ramy wdrażania składające się z następujących aspektów finansowych i merytorycznych:

- (a) listy uzgodnionych programów i wkładu finansowego w ramach Mechanizmu Finansowego EOG 2014-2021 według programów;
- (b) wykazu programów, ich celów, ich głównych obszarów tematycznych, o ile dotyczy, poziomu dofinansowania programów, dwustronnych celów, jak również wszelkich kwestii szczególnych związanych z grupami docelowymi, obszarami geograficznymi i innymi kwestiami;
- (c) wykazu Operatorów Programów, o ile dotyczy;
- (d) wykazu partnerów programów z Państw-Darczyńców, o ile dotyczy;
- (e) wykazu międzynarodowych organizacji partnerskich, o ile dotyczy;
- (f) wykazu projektów predefiniowanych, które mają być uwzględnione w przedmiotowych programach.

2. Ramy wdrażania zostały przedstawione w Załączniku B.

Artykuł 7

Funduszu współpracy dwustronnej

Zgodnie z art. 4.6 Regulacji Państwo-Beneficjent wyodrębni środki w celu zacieśniania stosunków dwustronnych między Państwami-Darczyńcami i Państwem-Beneficjentem. Krajowy Punkt Kontaktowy zarządza wykorzystaniem Funduszu Współpracy Dwustronnej i powołuje Wspólny Komitet ds. Funduszu Współpracy Dwustronnej, zgodnie z art. 4.2 Regulacji.

Artykuł 8

Spotkania roczne

Zgodnie z art. 2.7 Regulacji, spotkania roczne będą organizowane z udziałem KMF i Krajowego Punktu Kontaktowego. Spotkania roczne umożliwią KMF i Krajowemu Punktowi Kontaktowemu zbadanie postępu we wdrażaniu Mechanizmu Finansowego EOG 2014-2021 poczynionego w ostatnim okresie sprawozdawczym i uzgodnienie, jakie działania należy podjąć. Spotkanie roczne stanowi forum do dyskusji nad sprawami stanowiącymi przedmiot obustronnego zainteresowania.

Artykuł 9

Zmiana Załączników

Załączniki A i B mogą być zmieniane w drodze wymiany listów pomiędzy KMF i Krajowym Punktem Kontaktowym.

Artykuł 10

Kontrola i dostęp do informacji

KMF, Komisja Audytorów EFTA i ich przedstawiciele mają prawo do przeprowadzenia kontroli merytorycznej lub finansowej, koniecznej, ich zdaniem, do weryfikacji wypełniania warunków planowania, wdrażania i monitorowania programów i projektów, jak również wykorzystania środków. Państwo-Beneficjent zapewni wszelką konieczną pomoc, informacje i dokumentację.

Artykuł 11

Zasady Zarządzania

1. Niniejsze Memorandum of Understanding jest wdrażane pod każdym względem zgodnie z postanowieniami Regulacji wraz z późniejszymi ich zmianami.
2. Cele Mechanizmu Finansowego EOG 2014-2021 będą realizowane w drodze bliskiej współpracy pomiędzy Państwami-Darczyńcami a Państwem-Beneficjentem. Strony zobowiązują się zachować najwyższy poziom przejrzystości, odpowiedzialności i efektywności kosztowej przy wdrażaniu Mechanizmu Finansowego EOG 2014-2021, jak też stosować zasady dobrego rządzenia, partnerstwa, i wielopoziomowego zarządzania, zrównoważonego rozwoju, równouprawnienia płci i równego traktowania.
3. Państwo-Beneficjent podejmie aktywne działania w celu zapewnienia przestrzegania tych zasad na wszystkich poziomach wdrażania Mechanizmu Finansowego EOG 2014-2021.
4. Nie później niż do dnia 31 grudnia 2020 roku, Strony niniejszego Memorandum of Understanding, dokonają przeglądu postępów we wdrażaniu niniejszego Memorandum of Understanding a następnie uzgodnią w stosownych przypadkach realokację w ramach i pomiędzy programami. Wnioski z przeglądu zostaną wzięte pod uwagę przez Krajowy Punkt Kontaktowy przy składaniu propozycji alokacji środków z rezerwy, o której mowa w art. 1.11 Regulacji.

Artykuł 12

Wejście w życie

Niniejsze Memorandum of Understanding wchodzi w życie w dniu następującym po dniu jego podpisania przez ostatnią ze Stron.

* * * * *

Niniejsze Memorandum of Understanding zostało podpisane w czterech egzemplarzach w języku angielskim.

Podpisane w Warszawie w dniu 20.12.2017

W imieniu Islandii

M. Eyjólfsson

Podpisane w Brukseli w dniu 18.12.2017

W imieniu Księstwa Liechtensteinu

S. Monauni-Tömördy

Podpisane w Warszawie w dniu 20.12.2017

W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej

J. Kwieciński

Podpisane w Warszawie w dniu 20.12.2017

W imieniu Królestwa Norwegii

M. B. Røsland

Krajowe struktury zarządzania i kontroli**1. Krajowy Punkt Kontaktowy**

Departament Programów Pomocowych w Ministerstwie Funduszy i Polityki Regionalnej Rzeczypospolitej Polskiej pełni funkcję Krajowego Punktu Kontaktowego. Dyrektor Departamentu Programów Pomocowych pełni funkcję Kierującego Krajowym Punktem Kontaktowym.

Departament Programów Pomocowych jest bezpośrednio podporządkowany Sekretarzowi Stanu odpowiedzialnemu za wdrażanie Mechanizmów Finansowych EOG i Norweskiego. Sekretarz Stanu podlega bezpośrednio Ministrowi Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej.

Zakres funkcji i obowiązków Krajowego Punktu Kontaktowego został określony w Regulacjach, w szczególności w art. 5.3.

2. Instytucja Certyfikująca

Wydział Monitorowania w Departamencie Programów Pomocowych w Ministerstwie Funduszy i Polityki Regionalnej Rzeczypospolitej Polskiej (Krajowy Punkt Kontaktowy) pełni funkcję Instytucji Certyfikującej. Naczelnik Wydziału Monitorowania pełni funkcję Kierującego Instytucją Certyfikującą.

Wydział Monitorowania działający jak Instytucja Certyfikująca jest bezpośrednio podporządkowany Sekretarzowi Stanu odpowiedzialnemu za wdrażanie Mechanizmów Finansowych EOG i Norweskiego. Sekretarz Stanu podlega bezpośrednio Ministrowi Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej.

W przypadku gdy Krajowy Punkt Kontaktowy przyjmie rolę Operatora Programu dla jednego lub więcej programów, Departament Certyfikacji i Desygnacji w Ministerstwie Funduszy i Polityki Regionalnej Rzeczypospolitej Polskiej pełni funkcję Instytucji Certyfikującej.

Kierującym Instytucją Certyfikującą jest Dyrektor Departamentu Certyfikacji i Desygnacji. Dyrektor Departamentu Certyfikacji i Desygnacji podlega bezpośrednio Dyrektorowi Generalnemu Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej Rzeczypospolitej Polskiej.

Krajowy Punkt Kontaktowy zapewni należyte funkcjonalne rozdzielnie funkcji związanych z płatnościami od innych funkcji Krajowego Punktu Kontaktowego jak również, że certyfikacja wykonywana przez niego w ramach obowiązków Instytucji Certyfikującej, będzie w pełni zgodna z art. 5.4.1 Regulacji.

Zakres funkcji i obowiązków Instytucji Certyfikującej został określony w Regulacjach, w szczególności w art. 5.4.

3. Instytucja Audytu

Departament Audytu Środków Publicznych w Ministerstwie Finansów pełni funkcję Instytucji Audytu. Departament Audytu Środków Publicznych jest oddzielną jednostką organizacyjną w ramach Krajowej Administracji Skarbowej (KAS). Kierującym Instytucją Audytu jest Szef Krajowej Administracji Skarbowej. Szef Krajowej Administracji Skarbowej podlega bezpośrednio Ministrowi Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej.

Zakres funkcji i obowiązków Instytucji Audytu został określony w Regulacjach, w szczególności w art. 5.5.

Instytucja Audytu jest organizacyjnie niezależna od Krajowego Punktu Kontaktowego oraz Instytucji Certyfikującej.

4. Instytucja ds. Nieprawidłowości

Departament Certyfikacji i Desygnacji w Ministerstwie Funduszy i Polityki Regionalnej Rzeczypospolitej Polskiej (Instytucja Certyfikująca) ponosi odpowiedzialność za przygotowywanie i przedkładanie raportów o nieprawidłowościach.

Kierującym Instytucją ds. Nieprawidłowości jest Dyrektor Departamentu Certyfikacji i Desygnacji . Dyrektor Departamentu Certyfikacji i Desygnacji podlega bezpośrednio Dyrektorowi Generalnemu Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej Rzeczypospolitej Polskiej.

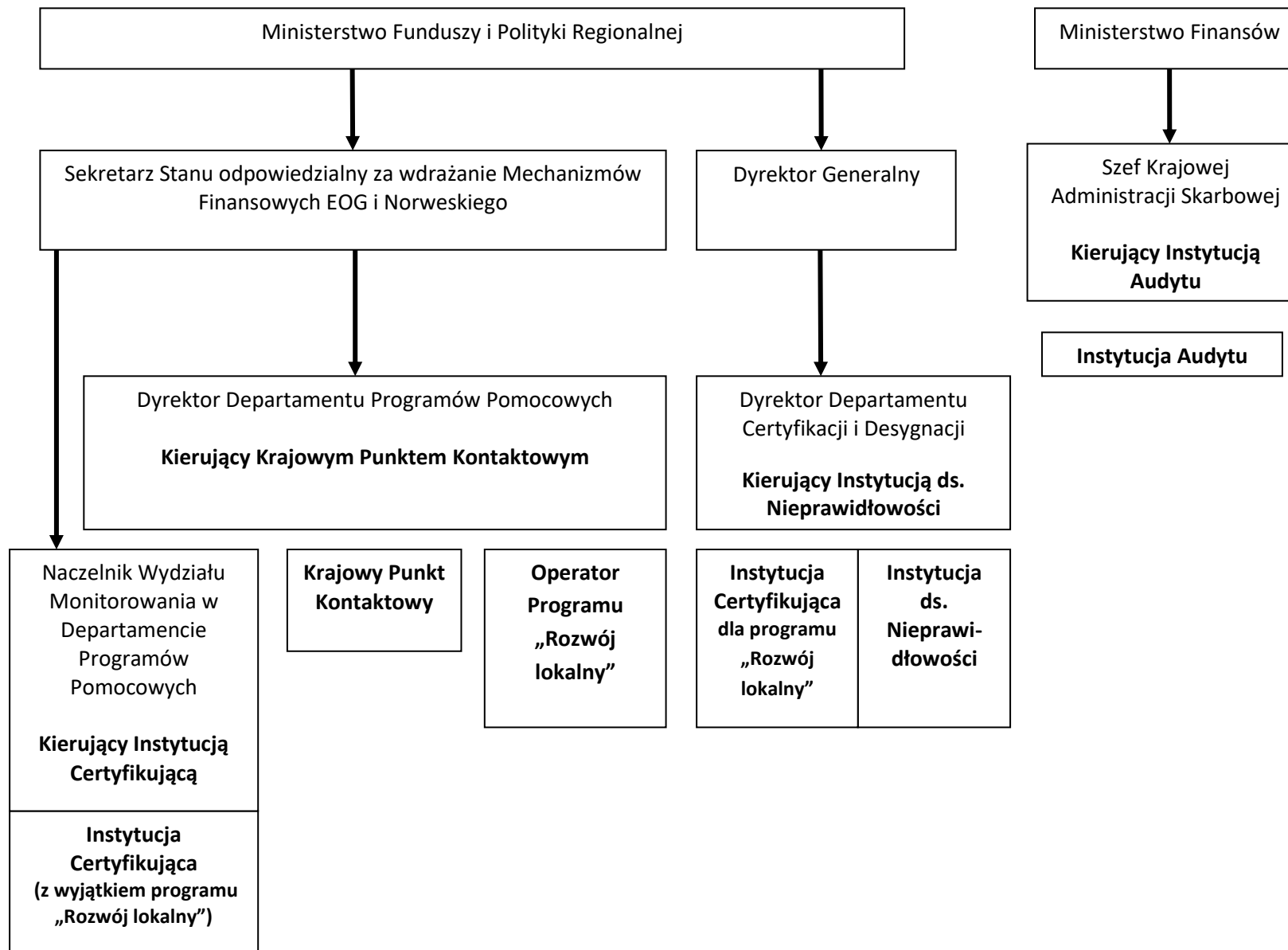
Zakres funkcji i obowiązków Instytucji ds. Nieprawidłowości został określony w Regulacjach, w szczególności w art. 12.3.

5. Raport Strategiczny

Zgodnie z art. 2.6 Regulacji, Krajowy Punkt Kontaktowy co roku przedkłada do KMF Raport Strategiczny dotyczący wdrażania Mechanizmu Finansowego EOG 2014-2021 w Państwie-Beneficjencie. Raport Strategiczny przesyła się do KMF co najmniej dwa miesiące przed datą spotkania rocznego, o ile nie ustalono inaczej.

6. Schemat organizacyjny

Ramy Wdrażania

Zgodnie z art. 2.5 Regulacji, Strony niniejszego Memorandum of Understanding uzgodniły następujące ramy wdrażania zawarte w niniejszym Załączniku:

1. Finansowe aspekty ram wdrażania

	Rzeczpospolita Polska	Wkład MF EOG	Wkład krajowy
	Programy		
1	Badania stosowane	6 000 000 €	1 058 824 €
2	Badania podstawowe	4 000 000 €	705 882 €
3	Edukacja	20 000 000 €	3 529 412 €
4	Rozwój lokalny	50 000 000 €	8 823 529 €
5	Energia i Zmiany Klimatu	146 042 000 €	25 772 118 €
6	Kultura	75 000 000 €	13 235 294 €
7	Społeczeństwo obywatelskie	53 000 000 €	nie dotyczy
	Pozostałe alokacje		
	Pomoc techniczna dla Państwa-Beneficjenta (Art. 1.10)	5 967 000 €	nie dotyczy
	Rezerwa (Art. 1.11)	0 €	nie dotyczy
	Rezerwa na zakończenie projektów w ramach MF 2009-14 (Art. 1.12)	nie dotyczy	nie dotyczy
	Fundusz Współpracy Dwustronnej (Art. 4.6.1)	7 956 000 €	nie dotyczy
	Alokacja netto dla Rzeczypospolitej Polskiej	367 965 000 €	53 125 059 €

2. Kwestie szczególne

Stosunki dwustronne pomiędzy Państwami Darczyńcami a Rzeczpospolitą Polską będą wzmocniane w celu stymulowania i rozwoju długookresowej współpracy w ramach wszystkich obszarów wyszczególnionych w Załączniku do Protokołu 38c. Dąży się również do wzmocnienia współpracy dwustronnej na poziomie politycznym i europejskim w obszarach wspólnego zainteresowania.

3. Merytoryczne aspekty ram wdrażania

Programy opisane poniżej będą wdrażane za zgodą KMF, zgodnie z art. 6.3 Regulacji.

A. Program: Badania stosowane

<i>Cel programu:</i>	Wzmocniony rozwój wiedzy w oparciu o badania naukowe
<i>Kwota dofinansowania programu:</i>	6 000 000 €
<i>Współfinansowanie programu:</i>	1 058 824 €
<i>Operator Programu:</i>	Narodowe Centrum Badań i Rozwoju

Partner(zy) programu z Państw-Darczyńców: Norweska Rada Nauki (RCN)

Obszar programowy: Badania

Kwestie szczególne:

Szczegóły współpracy pomiędzy Narodowym Centrum Nauki i Narodowym Centrum Badań i Rozwoju oraz role i zakres odpowiedzialności zostaną określone na etapie opracowywania koncepcji programu.

Możliwość realizacji projektów predefiniowanych zostanie zbadana na etapie opracowywania koncepcji programu.

Cele bilateralne: 30 000 € zostanie alokowane na program z Funduszu Współpracy Dwustronnej. Nie oznacza to jednak, że Wspólny Komitet ds. Funduszu Współpracy Dwustronnej nie może alokować dodatkowych środków na rzecz tego programu.

Program będzie wdrażany w połączeniu z programem „Badania stosowane” finansowanym ze środków Norweskiego Mechanizmu Finansowego 2014-2021.

B. Program: Badania podstawowe

Cel programu: Wzmocniony rozwój wiedzy w oparciu o badania naukowe

Kwota dofinansowania programu: 4 000 000 €

Współfinansowanie programu: 705 882 €

Operator Programu: Narodowe Centrum Nauki (NCN)

Partner(zy) programu z Państw -

Darczyńców: Norweska Rada Nauki (RCN)

Obszar programowy: Badania

Kwestie szczególne:

Szczegóły współpracy pomiędzy Narodowym Centrum Nauki i Narodowym Centrum Badań i Rozwoju oraz role i zakres odpowiedzialności zostaną określone na etapie opracowywania koncepcji programu.

Możliwość realizacji projektów predefiniowanych zostanie zbadana na etapie opracowywania koncepcji programu.

Cele bilateralne: 20 000 € zostanie alokowane na program z Funduszu Współpracy Dwustronnej. Nie oznacza to jednak, że Wspólny Komitet ds. Funduszu Współpracy Dwustronnej nie może alokować dodatkowych środków na rzecz tego programu.

Program będzie wdrażany w połączeniu z programem „Badania podstawowe” finansowanym ze środków Norweskiego Mechanizmu Finansowego 2014-2021.

C. Program: Edukacja

Cel programu: Wzmocniony kapitał ludzki i baza wiedzy

Kwota dofinansowania programu: 20 000 000 €

Współfinansowanie programu: 3 529 412 €

<i>Operator Programu:</i>	Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji
<i>Partner(zy) programu z Państw-Darczyńców:</i>	Dyrekcja ds. Szkolnictwa Wyższego i Umiejętności (HK-DIR) Agencja ds. Kształcenia Międzynarodowego w Liechtensteinie (AIBA) Islandzkie Centrum Badań (RANNIS)
<i>Obszar programowy:</i>	Edukacja, Stypendia, Praktyki i Przedsiębiorczość Młodzieży
<i>Kwestie szczególne:</i>	Program obejmuje m.in. mobilność w szkolnictwie wyższym, praktyki, współpracę instytucjonalną oraz edukację włączającą (np. dla studentów z niepełnosprawnościami lub z innych kręgów kulturowych).
<i>Cele bilateralne:</i>	250 000 € zostanie alokowane na program z Funduszu Współpracy Dwustronnej. Nie oznacza to jednak, że Wspólny Komitet ds. Funduszu Współpracy Dwustronnej nie może alokować dodatkowych środków na rzecz tego programu.

D. Program: Rozwój lokalny

<i>Cel programu:</i>	Wzmocniona spójność społeczno-gospodarcza
<i>Kwota dofinansowania programu:</i>	50 000 000 €
<i>Współfinansowanie programu:</i>	8 823 529 €
<i>Operator Programu:</i>	Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej
<i>Partner(zy) programu z Państw-Darczyńców:</i>	Norweski Związek Władz Lokalnych i Regionalnych (KS)
<i>Międzynarodowa(e) organizacja(e) partnerska(e):</i>	Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD)
<i>Obszary programowe:</i>	Rozwój lokalny i zmniejszanie ubóstwa Dobre zarządzanie, Odpowiedzialne instytucje, Przejrzystość
<i>Kwestie szczególne:</i>	Program zapewnia systematyczne podejście do rozwoju lokalnego i zmniejszania ubóstwa i może obejmować działania z zakresu m. in. energii, środowiska, MŚP, biznesu, edukacji, poprawy warunków mieszkaniowych, zatrudnienia, zdrowia, systemów zarządzania transportem, reformy administracji publicznej oraz wsparcia dla lokalnej administracji. Dążeniem jest, by nie mniej niż 40% całkowitych wydatków kwalifikowalnych programu było dostępne na działania miękkie. Wszystkie projekty wybrane w trybie konkursowym powinny zawierać działania miękkie. Możliwość projektu(ów) predefiniowanego(ych) ze Związkiem Miast Polskich, Norweskim Związkiem Władz Lokalnych i Regionalnych (KS), oraz Organizacją Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD) zostanie zbadana w trakcie przygotowywania koncepcji programu.

Cele bilateralne: 300 000 € zostanie alokowane na ten program z Funduszu Współpracy Dwustronnej. Nie oznacza to jednak, że Wspólny Komitet ds. Funduszu Współpracy Dwustronnej nie może alokować dodatkowych środków na rzecz tego programu.

Program będzie wdrażany łącznie z programem „Rozwój lokalny”, realizowanym w ramach Norweskiego Mechanizmu Finansowego 2014-2021.

E. Program: Energia i Zmiany Klimatu

Cel programu: Złagodzone zmiany klimatyczne i zmniejszona wrażliwość na zmianę klimatu

Dofinansowanie programu: 146 042 000 €

Współfinansowanie programu: 25 772 118 €

Operator Programu: Ministerstwo Klimatu i Środowiska przy wsparciu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Partner(zy) Programu z Państw-Darczyńców: Norweska Agencja Środowiska (NEA)
Norweska Dyrekcja ds. Zasobów Wodnych i Energii (NVE)
Krajowa Agencja ds. Energii Islandii (OS)

Obszary Programowe:

Łagodzenie Zmian Klimatu i Adaptacja

Energia Odnawialna, Efektywność Energetyczna, Bezpieczeństwo Energetyczne

Środowisko i Ekosystemy

Kwestie szczególne: Około 72% całkowitych kosztów kwalifikowalnych powinno zostać przeznaczony na obszar programowy „Energia Odnawialna, Efektywność Energetyczna, Bezpieczeństwo Energetyczne”.

Około 19% całkowitych kosztów kwalifikowalnych wydatków powinno zostać przeznaczony na obszar programowy „Łagodzenie Zmian Klimatu i Adaptacja”.

Około 9% całkowitych kosztów kwalifikowalnych powinno zostać przeznaczony na obszar programowy „Środowisko i Ekosystemy”.

Możliwość wykorzystania instrumentów finansowych powinna zostać zbadana podczas przygotowania koncepcji programu.

Szczególny nacisk powinien zostać położony na osiągnięcie znacznej i efektywnej kosztowo redukcji emisji gazów cieplarnianych.

Szczególny nacisk powinien zostać położony na hydroenergetykę i energię geotermalną jako źródła energii odnawialnej.

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej powinien być aktywnie włączony i skutecznie wspomagać przygotowanie i wdrażanie programu. Szczegóły współpracy pomiędzy Ministerstwem Klimatu i Środowiska (Operatorem Programu) a Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej zostaną określone na etapie opracowywania koncepcji programu.

Możliwość realizacji projektów predefiniowanych zostanie zbadana na etapie opracowywania koncepcji programu.

Cele bilateralne:

900 000 € zostanie alokowanych na program z Funduszu Współpracy Dwustronnej. Nie oznacza to jednak, że Wspólny Komitet ds. Funduszu Współpracy Dwustronnej nie może alokować dodatkowych środków na rzecz tego programu.

F. Kultura

Cel programu:

Wzmocniony rozwój społeczno-ekonomiczny poprzez współpracę kulturalną, przedsiębiorczość w obszarze kultury oraz zarządzanie dziedzictwem kulturowym

Dofinansowanie programu:

75 000 000 €

Współfinansowanie programu:

13 235 294 €

Operator Programu:

Ministerstwo Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu

Partner(zy) programu z Państw-Darczyńców:

Norweska Rada Sztuki (ACN)

Norweski Dyrektoriat ds. Dziedzictwa Kulturowego (RA)

Obszary programowe:

Przedsiębiorczość w obszarze kultury, Dziedzictwo kulturowe i Współpraca kulturalna

Kwestie szczególne:

Program będzie koncentrował się na roli, jaką kultura i dziedzictwo kulturowe odgrywają w rozwoju lokalnym i regionalnym z uwzględnieniem nacisku na zatrudnienie, przedsiębiorczość w obszarze kultury i szkolenie zawodowe.

Nie więcej niż 60% całkowitych kosztów kwalifikowalnych programu zostanie udostępnionych na finansowanie infrastruktury (działania „twarde”).

Co najmniej 14% całkowitych kosztów kwalifikowalnych programu zostanie przeznaczonych na współpracę kulturalną i wymianę pomiędzy Państwami-Darczyńcami i Polską.

Program powinien uwzględniać działania i inicjatywy w sztuce i kulturze, które jednoznacznie promują włączenie mniejszości etnicznych i narodowych.

Możliwość realizacji kolejnych projektów predefiniowanych zostanie zbadana na etapie opracowywania koncepcji programu.

Cele bilateralne:

600 000 € zostanie alokowanych na program z Funduszu Współpracy Dwustronnej. Nie oznacza to jednak, że Wspólny

Komitet ds. Funduszu Współpracy Dwustronnej nie może alokować dodatkowych środków na rzecz tego programu.

Projekty predefiniowane:

Tytuł projektu: Żydowskie Dziedzictwo Kulturowe

Opis: Działania w obszarze Żydowskiego dziedzictwa kulturowego i współpracy bilateralnej związanej z Żydowskim dziedzictwem kulturowym

Beneficjent projektu: Muzeum Historii Żydów Polskich (POLIN)

Partner projektu z Państw-Darczyńców: Norweskie Centrum Studiów Holokaustu i Mniejszości (Oslo)
Muzeum Żydowskie w Oslo (JMO)
Muzeum Żydowskie w Trondheim, Centrum Falstad
Europejskie Centrum Wergeland

Maksymalna kwota wsparcia: 10 000 000 €

G. Program: Społeczeństwo obywatelskie

Cel programu: Wsparcie społeczeństwa obywatelskiego i aktywności obywatelskiej oraz wzmocnienie najbliższych grup społecznych

Kwota dofinansowania programu: 53 000 000 €

Współfinansowanie programu: nie dotyczy

Operator Programu: Biuro Mechanizmów Finansowych na podstawie Artykułu 6.13 Regulacji.

Obszar(y)programowe: Społeczeństwo obywatelskie

Kwestie szczególne: W ramach tego programu zostaną ustanowione dwa fundusze, zarządzane przez BMF, jeden krajowy oraz jeden regionalny. Kwota funduszu krajowego wynosi 30 000 000 €; kwota funduszu regionalnego wynosi 23 000 000 €.